

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena și Țurcan Anatolie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de Liptacova Anastasia și Rusu Adela, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 mai 2018, în cauza penală privindu-i pe

Garașciuc Valentina Xxxxx, născută la xxxxx,
originară și domiciliată în or. Xxxxx, str. Xxxxx, xxx;

Garașciuc Vladimir Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în or. Xxxxx, str. Xxxx, xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 03.11.2016 – 28.12.2017;

2. Instanța de apel : 30.01.2018 – 02.05.2018;

3. Instanța de recurs ordinar : 09.07.2018 - 19.09.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia sediul Rîșcani din 28 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui Garașciuc Valentina s-a dispus încetarea procesului penal privind învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. b), d) Cod penal în temeiul art.2 alin.(1) și art.14 din Legea nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;

La fel, în privința acesteia s-a dispus încetarea procesului penal privind învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin. (5), 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, în temeiul art.2 alin.(1) și art.14 din Legea nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;

Garașciuc Valentina a fost recunoscută vinovată și condamnată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal cu stabilirea

pedepsei sub formă de amendă în contul statului în mărime de 4500 (patru mii cinci sute) unități convenționale (calculat până la modificările prin Legea nr.207 din 29.07.2016, în vigoare 07.11.2016), ceea ce constituie 90000,00 (nouăzeci mii,00) lei, cu privarea de dreptul de a exercita funcția publică de secretar al comisiei raionale pentru precăutarea materialelor (cererilor) victimelor represiunilor politice reabilitat pe un termen de 3 (trei) ani.

La fel, Garașciuc Vladimir, a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(5), 326 alin.(3) lit. a) Cod penal cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în contul statului în mărime de 4500 (patru mii cinci sute) unități convenționale (calculat până la modificările prin Legea nr.207 din 29.07.2016, în vigoare 07.11.2016), ceea ce constituie 90000,00 (nouăzeci mii,00) lei.

Conform prevederilor art.64 alin.(3) Cod penal, s-a dispus achitarea amenzii de către Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir în rate timp de 5 (cinci) ani.

S-a dispus confiscarea de la inculpații Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir în mod solidar a mijloacelor bănești primiți de la Cernei Nina în sumă de 130000,00 (una sută treizeci mii) lei, 400,00 (patru sute) euro și 1000,00 (una mie) dolari SUA și primiți de la Rusu Adela în sumă de 80000,00 (optzeci mii) lei sau echivalentul acestora în valută națională conform cursului oficial de schimb stabilit de Banca Națională a Republicii Moldovei la data executării prezentei sentințe, cu trecerea lor forțată și gratuită în proprietatea statului (încheierea Judecătorei Drochia Sediul Rîșcani din 11.01.2018 de corectare a erorii).

S-au respins cererile depuse de către Cernei Nina și Rusu Adela privind recunoașterea pe cauza dată în calitate de părți civile, la fel și cererea depusă de către Liptacova Anastasia de a fi recunoscută în calitate de parte vătămată după decesul lui Cernei Nina, cât și acțiunile civile înaintate de Cernei Nina prin care a solicitat încasarea de la Garașciuc Valentina în beneficiul ei sumele de bani în mărime de 130000,00 (una sută treizeci mii) lei, 400 (patru sute) euro și 1000,00 (una mie) dolari SUA în calitate de prejudiciu material și cererea lui Rusu Adela prin care a solicitat încasarea de la Garașciuc Valentina în beneficiul ei suma de bani în mărime de 80000,00 (optzeci mii) lei în calitate de prejudiciu material, ca neîntemeiate.

2. Sentința a fost atacată cu recursuri de către Rusu Adela și avocatul Lupașcu Zinaida în interesele lui Liptacova Anastasia (succesor de drept a lui Cernei Nina), prin care au solicitat admiterea recursurilor, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Cernei Nina și Rusu Adela să fie recunoscute în calitate de parte civilă în cauza penală de învinuire a lui Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir, cu admiterea integrală a cererii de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune și admiterea cererii depuse de Liptacova Anastasia de recunoaștere în calitate de parte vătămată după decesul lui Cernei Nina, cu încasarea din contul pîrîților (inculpaților)

Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir în beneficiul reclamantei Liptacova Anastasia (succesorul lui Cernei Nina) a sumei de 130000 lei, 400 euro, 1000 dolari SUA în contul recuperării prejudiciului material. La fel a încasa din contul pîrîților (inculpatului) Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir în beneficiul reclamantei Rusu Adela a sumei de 80000 lei în contul recuperării prejudiciului material.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 mai 2018 au fost respinse ca inadmisibile recursurile declarate de Rusu Adela și avocatul Lupașcu Zinaida în interesele lui Liptacova Anastasia.

4. Pentru a decide astfel, instanța de recurs a menționat că cauza penală în privința lui Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir s-a examinat în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției prevăzută de art. 504-508 Cod de procedură penală.

Menționînd aceste prevederi legale referitor la judecarea cauzei în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, Colegiul penal a reținut, că în calitate de părți a procesului în acest caz sunt procurorul, care reprezintă partea învinuirii (inclusiv și interesele părții vătămate) și inculpatul împreună cu apărătorul său.

Potrivit art.509 alin.(6) Cod de procedură penală sentința, adoptată în condițiile acordului de recunoaștere a vinovăției, poate fi atacată cu recurs, invocîndu-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită.

Materialele cauzei denotă, că în cauza penală în speță, Rusu Adela și Cernei Nina au fost audiate în calitate de martor, circumstanță care indică că ultimele în cadrul dosarului penal au avut calitatea procesuală de martor, nefiind recunoscute în calitate de părți vătămate și/sau părți civile prin ordonanța organului de urmărire sau prin încheierea instanței de judecată, cerință expres prevăzută de prevederile art.61 alin.(2) Cod de procedură penală, astfel pe cauza penală dată nu sunt parte în proces și nu sunt în drept să conteste sentința adoptată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, din ce considerente recursurile declarate de Rusu Adela și avocatul Lupașcu Zinaida în interesele lui Liptacova Anastasia (succesor a lui Cernei Nina) ca fiind declarate de persoane care nu sunt titulari de dreptul de recurs, au fost respinse ca fiind inadmisibile, iar sentința instanței de fond a fost menținută fără modificări.

5. La 28 iunie 2018 (conform ștampilei de pe plic), hotărîrile judecătorești, sunt atacate cu recursuri în anulare de către Liptacova Anastasia și de către Rusu Adela, prin care se solicită casarea acestora, în privința lui Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care:

- să fie recunoscută Cernei Nina în calitate de parte civilă în cauza penală de învinuire a lui Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir;

- să fie recunoscută Rusu Adela în calitate de parte civilă și încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune în cauza penală de învinuire a lui Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir;

- să fie admisă integral cererea de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune și admiterea cererii depuse de Liptacova Anastasia de recunoaștere în calitate de parte vătămată după decesul mamei sale Cernei Nina;

- încasarea din contul pârîților (inculpaților) Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir în beneficiul reclamantei Liptacova Anastasia (succesorul lui Cernei Nina) a sumei de 130000 lei, 400 Euro 1000 Dolari SUA în contul recuperării prejudiciului material;

- încasarea din contul pârîților (inculpaților) Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir în beneficiul reclamantei Rusu Adela a sumei de 80000 lei în contul recuperării prejudiciului material.

În motivarea cererilor se invocă motive similare și anume că :

- atît instanța de fond, cît și instanța de apel pripit și nemotivat au concluzionat despre neadmiterea în calitate de parte vătămată și respingerea cererii depuse de Cernei Nina și de Rusu Adela și nu a dorit să ia în considerație motivele invocate. În partea descriptivă instanța de fond menționează că cerința de restituire a prejudiciului material urmează a fi înaintată în baza unei prevederi legale, și conchide greșit că în speța dată aceasta nu există, deoarece în cazul infracțiunii de trafic de influență victima este statul;

- instanța de fond cît și instanța de apel n-au reținut că infracțiunea de trafic de influență are victimă (chiar persoană fizică) în cazul extorcării de bani, titluri de valoare, de alte bunuri sau avantaje patrimoniale necuvenite (se are în vedere persoana căreia îi sunt extorcate aceste foloase necuvenite).

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Reieșind din dispozițiile art. 4§2 din Protocolul 7 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Potrivit art. 452, coroborat cu art. 453, 454 Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile, fiind respectate următoarele condiții:

- au fost epuizate căile ordinare de atac;

- există un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii;

- recursul nu este declarat repetat;

- recursul este declarat în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.

În conformitate cu prevederile art. 456 Cod de procedură penală, recursul în anulare este supus unei verificări prealabile judecării în fond a acestuia, astfel că, instanța de recurs este obligată să îndeplinească actele procedurale preparatorii și să examineze admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în conformitate cu prevederile art. 431 și 432 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

La această etapă procesuală instanța de recurs este obligată să examineze dacă cererea introdusă privește o hotărâre irevocabilă, dacă este depusă în termenul prevăzut în art. 454 Cod de procedură penală, dacă au fost epuizate căile ordinare de atac, dacă motivul pe care se întemeiază recursul este unul din cele limitativ prevăzute în art. 453 Cod de procedură penală, dacă recursul nu este declarat repetat și dacă acesta a fost declarat de o persoană care dispune de dreptul procesual de a declara recurs în anulare.

Sub acest aspect se reține că din conținutul art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, se deduce că poate fi atacată cu recurs în anulare, hotărârea judecătorească devenită irevocabilă în urma exercitării căilor ordinare de atac, iar titularii dreptului de a declara recurs în anulare sunt: 1) Procurorul General și adjuncții lui; 2) condamnatul; 3) partea vătămată; 4) apărătorul în numele condamnatului sau reprezentantul legal al părții vătămate.

Reieșind din cele menționate Colegiul relevă că legiuitorul a stabilit expres și exhaustiv persoanele care pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești irevocabile.

Din materialele cauzei rezultă că cauza penală a fost examinată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției prevăzută de art. 504-508 Cod de procedură penală.

Potrivit art.509 alin.(6) Cod de procedură penală sentința, adoptată în condițiile acordului de recunoaștere a vinovăției, poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită.

Menționând aceste prevederi legale referitor la judecarea cauzei în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, Colegiul penal reține, că în calitate de părți a procesului în acest caz sunt procurorul, care reprezintă partea învinuirii (inclusiv și interesele părții vătămate) și inculpatul împreună cu apărătorul său.

La caz, se reține că Rusu Adela și avocatul Lupașcu Zinaida în interesele lui Liptacova Anastasia (succesor a lui Cernei Nina) au contestat cu recursuri sentința, și prin decizia instanței de apel din 02 mai 2018 recursurile declarate au fost respinse

ca fiind inadmisibile, decizia fiind irevocabilă, iar sentința instanței de fond a fost menținută fără modificări.

Analizând actele cauzei instanța de recurs în anulare constată, că la faza de urmărire penală Rusu Adela și Cernei Nina nu au fost recunoscute în calitate de părți vătămate și/sau părți civile în conformitate cu prevederile art. 59 alin. (2) și art. 61 alin. (2) Cod de procedură penală, și, deci, Rusu Adela și Liptacova Anastasia (succesorul lui Cernei Nina) nu dispun de dreptul procesual de a declara recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești devenite irevocabile.

Totodată, Colegiul relevă că Rusu Adela și Liptacova Anastasia (succesorul lui Cernei Nina) nu dispun de dreptul de a declara recurs în anulare, deoarece aceștia în prezenta cauză au fost audiate în calitatea procesuală de martori.

Generalizând cele menționate mai sus, Colegiul penal constată că, în speță decizia instanței de recurs ordinar a fost contestată de persoane care nu dispun de dreptul procesual de a declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare în conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, prin urmare recursul în anulare urmează a fi declarat inadmisibil, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

7. În conformitate cu prevederile art. 456, art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor în anulare declarate de Liptacova Anastasia și Rusu Adela, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 mai 2018, în cauza penală privindu-i pe **Garașciuc Valentina Xxxxx și Garașciuc Vladimir Xxxxx**, deoarece nu corespund cerințelor de formă și conținut prevăzute la art. 455 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **04 octombrie 2018.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie